

Szczegółowy rozkład materiału nauczania w klasie 4. Zakres podstawowy

Temat	Treści nauczania – wymagania szczegółowe z podstawy programowej zakres podstawowy	Proponowana liczba godzin lekcyjnych
I. II WOJNA ŚWIATOWA		
1. Wojna obronna Polski w 1939 r.	XLVI. Wojna obronna Polski w 1939 roku. Agresja Niemiec (1 września) i Związku Sowieckiego (17 września). Uczeń: 1) charakteryzuje położenie międzynarodowe Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej; 2) wyjaśnia cele wojenne hitlerowskich Niemiec i ZSRS; 3) charakteryzuje etapy wojny obronnej, podaje przykłady bohaterstwa obrońców, w tym: Westerplatte, Poczty Polskiej, Mokrej, Wizny, bitwy nad Bzurą, Warszawy, Kocka i zbrodni wojennych dokonanych przez agresorów, w tym w: Wieluniu, Bydgoszczy, Katowicach, Grodnie; 6) wyjaśnia przyczyny przegranej przez Polskę wojny obronnej.	1
2. Działania wojenne w latach 1939–1941	XLVII. II wojna światowa i jej etapy. Uczeń: 1) omawia współpracę hitlerowskich Niemiec i ZSRS w latach 1939–1941; 2) charakteryzuje etapy agresji i aneksji obu totalitarnych mocarstw; 3) sytuje w czasie i przestrzeni przełomowe wydarzenia II wojny światowej (polityczne i militarne).	1
3. Polityka Niemiec w okupowanej Europie	XLVII. II wojna światowa i jej etapy. Uczeń: 4) charakteryzuje politykę hitlerowskich Niemiec na terenach okupowanej Europy. XLIX. Niemiecka polityka eksterminacji. Uczeń: 1) przedstawia ideologiczne podstawy eksterminacji Żydów oraz innych grup etnicznych i społecznych, prowadzonej przez Niemcy hitlerowskie; 2) charakteryzuje etapy eksterminacji Żydów (dyskryminacja, stygmatyzacja, izolacja, zagłada); 3) rozpoznaje główne miejsca eksterminacji Żydów polskich i europejskich oraz innych grup etnicznych i społecznych na terenie Polski i Europy Środkowo-Wschodniej (w tym: Auschwitz-Birkenau, Treblinka, Sobibór, Babi Jar). 4) opisuje postawy ludności żydowskiej wobec Holokaustu. XLVIII. Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką. Uczeń: 7) wyjaśnia i omawia sposoby upamiętnienia zbrodni obu okupantów oraz heroizm Polaków na przykładzie: b) Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu.	1
4. Wielka koalicja i przełom na frontach	XLVII. II wojna światowa i jej etapy. Uczeń: 1) omawia współpracę hitlerowskich Niemiec i ZSRS w latach 1939–1941; 2) charakteryzuje etapy agresji i aneksji obu totalitarnych mocarstw; 3) sytuje w czasie i przestrzeni przełomowe wydarzenia II wojny światowej (polityczne i militarne); 6) opisuje uwarunkowania militarne i polityczne konferencji Wielkiej Trójki (Teheran, Jalta, Poczdam) i przedstawia ich ustalenia.	1

Temat	Treści nauczania – wymagania szczegółowe z podstawy programowej zakres podstawowy	Proponowana liczba godzin lekcyjnych
5. Zakończenie II wojny światowej	XLVII. II wojna światowa i jej etapy. Uczeń: 1) omawia współpracę hitlerowskich Niemiec i ZSRS w latach 1939–1941; 2) charakteryzuje etapy agresji i aneksji obu totalitarnych mocarstw; 3) sytuuje w czasie i przestrzeni przełomowe wydarzenia II wojny światowej (polityczne i militarne); 5) wyjaśnia przyczyny klęski państw Osi; 6) opisuje uwarunkowania militarne i polityczne konferencji Wielkiej Trójki (Teheran, Jalta, Poczdam) i przedstawia ich ustalenia.	1
Powtórzenie		1
II. POLSKA W LATACH II WOJNY ŚWIATOWEJ		
6. Polska pod okupacją niemiecką	XLVI. Wojna obronna Polski w 1939 roku. Agresja Niemiec (1 września) i Związku Sowieckiego (17 września). Uczeń: 4) przedstawia podział ziem polskich między okupantów; wskazuje przykłady współpracy między nimi. XLVIII. Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką. Uczeń: 1) przedstawia prawno-ustrojowe regulacje okupacyjnych władz, dotyczące terytorium państwa polskiego i zamieszkującej tam ludności; 2) przedstawia realia życia codziennego w okupowanej Polsce; 3) wymienia i charakteryzuje przykłady największych zbrodni niemieckich i sowieckich (m.in. Auschwitz, Palmiry, Piaśnica, Ponary, Katyń, Miednoje, Charków); 4) porównuje system sowieckich i niemieckich obozów pracy, obozów koncentracyjnych oraz obozów zagłady; omawia kwestie deportacji i wysiedleni ludności oraz jej planowanego wyniszczenia; 6) charakteryzuje postawy polskiego społeczeństwa wobec polityki okupantów oraz wymienia przykłady heroizmu Polaków, w tym: Maksymiliana Marii Kolbego; 7) wyjaśnia i omawia sposoby upamiętnienia zbrodni obu okupantów oraz heroizm Polaków na przykładzie: b) Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu. XLIX. Niemiecka polityka eksterminacji. Uczeń: 5) charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego i społeczności międzynarodowej wobec Holokaustu, z uwzględnieniem „sprawiedliwych”, na przykładzie Ireny Sendlerowej, Antoniny i Jana Żabińskich oraz rodziny Ulmów.	1

Temat	Treści nauczania – wymagania szczegółowe z podstawy programowej zakres podstawowy	Proponowana liczba godzin lekcyjnych
7. Ziemie polskie pod okupacją sowiecką	XLVI. Wojna obronna Polski w 1939 roku. Agresja Niemiec (1 września) i Związku Sowieckiego (17 września). Uczeń: 4) przedstawia podział ziem polskich między okupantów; wskazuje przykłady współpracy między nimi. XLVIII. Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką. Uczeń: 1) przedstawia prawno-ustrojowe regulacje okupacyjnych władz, dotyczące terytorium państwa polskiego i zamieszkującej tam ludności; 2) przedstawia realia życia codziennego w okupowanej Polsce; 3) wymienia i charakteryzuje przykłady największych zbrodni niemieckich i sowieckich (m.in. Auschwitz, Palmiry, Piaśnica, Ponary, Katyń, Miednoje, Charków); 4) porównuje system sowieckich i niemieckich obozów pracy, obozów koncentracyjnych oraz obozów zagłady; omawia kwestie deportacji i wysiedleni ludności oraz jej planowanego wyniszczenia; 7) wyjaśnia i omawia sposoby upamiętnienia zbrodni obu okupantów oraz heroizm Polaków na przykładzie: c) Polskiego Cmentarza Wojennego w Katyniu.	1
8. Władze polskie na uchodźstwie	XLVI. Wojna obronna Polski w 1939 roku. Agresja Niemiec (1 września) i Związku Sowieckiego (17 września). Uczeń: 5) wyjaśnia znaczenie powołania polskich władz państwowych i sił zbrojnych na uchodźstwie. L. Działalność władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i w okupowanym kraju. Uczeń: 1) omawia działalność rządu Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie; 2) ocenia znaczenie układu Sikorski-Majski dla obywateli polskich, znajdujących się pod okupacją sowiecką; 4) analizuje politykę mocarstw wobec sprawy polskiej w czasie II wojny światowej; 5) charakteryzuje organizację i cele Polskiego Państwa Podziemnego; 6) charakteryzuje polityczną i militarną działalność Armii Krajowej oraz Narodowych Sił Zbrojnych i Batalionów Chłopskich; wskazuje różne formy oporu wobec okupantów.	1
9. Polskie Państwo Podziemne	XLIX. Niemiecka polityka eksterminacji. Uczeń: 4) opisuje postawy ludności żydowskiej wobec Holokaustu, z uwzględnieniem powstania w getcie warszawskim.	1
10. Polacy na frontach II wojny światowej	L. Działalność władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i w okupowanym kraju. Uczeń: 3) przedstawia przykłady bohaterstwa żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej, w tym: bitwę o Narvik, bitwę o Anglę, bitwę pod Tobrukiem, bitwę o Monte Cassino, bitwę pod Falaise, bitwę o Arnhem, bitwę o Kołobrzeg, bitwę o Bredę; 9) zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w okresie II wojny światowej z wydarzeniami w Europie i na świecie.	1

Temat	Treści nauczania – wymagania szczegółowe z podstawy programowej zakres podstawowy	Proponowana liczba godzin lekcyjnych
11. Sytuacja Polski i Polaków w latach 1942–1943	XLVIII. Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką. Uczeń: 5) wyjaśnia przyczyny i rozmiary konfliktu polsko-ukraińskiego, w tym ludobójstwa ludności polskiej na Wołyniu i w Małopolsce Wschodniej. L. Działalność władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i w okupowanym kraju. Uczeń: 4) analizuje politykę mocarstw wobec sprawy polskiej w czasie II wojny światowej; 9) zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w okresie II wojny światowej z wydarzeniami w Europie i na świecie.	1
12. Powstanie warszawskie	XLVIII. Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką. Uczeń: 7) wyjaśnia i omawia sposoby upamiętnienia zbrodni obu okupantów oraz heroizm Polaków na przykładzie: a) Muzeum Powstania Warszawskiego. L. Działalność władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i w okupowanym kraju. Uczeń: 7) wyjaśnia uwarunkowania akcji „Burza”; 8) charakteryzuje powstanie warszawskie (uwarunkowania polityczne, przebieg walk, następstwa powstania, postawę aliantów i Związku Sowieckiego).	1
Powtórzenie		1
III. POLSKA I ŚWIAT PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ		
13. Świat po II wojnie światowej	LI. Świat po II wojnie światowej. Początek zimnej wojny. Uczeń: 1) charakteryzuje polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturowe skutki II wojny światowej; 2) charakteryzuje zmiany na mapie politycznej Europy i świata; 3) wyjaśnia cele i strukturę Organizacji Narodów Zjednoczonych i charakteryzuje rolę tej organizacji w powojennym świecie.	1
14. Początek zimnej wojny	LI. Świat po II wojnie światowej. Początek zimnej wojny. Uczeń: 4) opisuje przyczyny rozpadu koalicji antyhitlerowskiej i wyjaśnia genezę zimnej wojny (z uwzględnieniem wojny w Korei); 5) charakteryzuje powojenny problem niemiecki; 6) omawia proces sowietyzacji państw Europy Środkowo-Wschodniej; 7) wyjaśnia genezę NATO i Układu Warszawskiego i charakteryzuje oba bloki polityczno-wojskowe.	1
15. Powojenna Polska	LV. Proces przejmowania władzy przez komunistów w Polsce (1944–1948). Uczeń: 1) opisuje straty demograficzne, gospodarcze i kulturowe po II wojnie światowej; 2) porównuje obszar państwa polskiego przed i po II wojnie światowej; 3) charakteryzuje okoliczności i etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów; 4) omawia działalność opozycji legalnej oraz podziemia antykomunistycznego.	1

Temat	Treści nauczania – wymagania szczegółowe z podstawy programowej zakres podstawowy	Proponowana liczba godzin lekcyjnych
16. Tworzenie podstaw władzy komunistycznej w Polsce	LV. Proces przejmowania władzy przez komunistów w Polsce (1944–1948). Uczeń: 3) charakteryzuje okoliczności i etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów; 4) omawia działalność opozycji legalnej oraz podziemia antykomunistycznego; 6) opisuje represje sowieckiego i polskiego aparatu bezpieczeństwa (w tym obława augustowska); 7) charakteryzuje okres odbudowy oraz ocenia projekt reformy rolnej i nacjonalizacji przemysłu i handlu.	1
17. Niepodległościowe podziemie zbrojne	XLVIII. Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką. Uczeń: 6) charakteryzuje postawy polskiego społeczeństwa wobec polityki okupantów oraz wymienia przykłady heroizmu Polaków, w tym: Witolda Pileckiego. LV. Proces przejmowania władzy przez komunistów w Polsce (1944–1948). Uczeń: 4) omawia działalność opozycji legalnej oraz podziemia antykomunistycznego, w tym: Narodowych Sił Zbrojnych (NSZ), Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość (WiN), Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW); 5) charakteryzuje losy żołnierzy wyklętych/niezlomnych.	1
18. Stalinizm w Polsce	LVI. Stalinizm w Polsce i jego erozja. Uczeń: 1) przedstawia proces sowietyzacji kraju na płaszczyźnie ustrojowej, gospodarczo-społecznej i kulturowej; 2) omawia i ocenia skutki terroru stalinowskiego w Polsce; 4) opisuje formy i skutki prześladowania Kościoła katolickiego.	1
Powtórzenie		1
IV. ŚWIAT W 2. POŁOWIE XX W.		
19. Europa Środkowa pod wpływem ZSRS	LI. Świat po II wojnie światowej. Początek zimnej wojny. Uczeń: 8) charakteryzuje zmiany w ZSRS po śmierci Stalina; opisuje wydarzenia w NRD w 1953 roku i na Węgrzech w 1956 roku i Czechosłowacji w 1968 roku.	1
20. Dekolonizacja w Azji i Afryce	LII. Dekolonizacja, integracja i nowe konflikty. Uczeń: 1) wyjaśnia genezę procesów dekolonizacyjnych w Azji i Afryce.	1
21. Konflikt na Bliskim Wschodzie	LII. Dekolonizacja, integracja i nowe konflikty. Uczeń: 3) wyjaśnia charakter konfliktów na Bliskim Wschodzie, ze szczególnym uwzględnieniem konfliktu arabsko-izraelskiego.	1
22. Rywalizacja Stanów Zjednoczonych i ZSRS	LII. Dekolonizacja, integracja i nowe konflikty. Uczeń: 2) wyjaśnia przyczyny i przedstawia skutki konfliktów zimnowojennych, w tym wojny w Wietnamie, kryzysu kubańskiego.	1

Temat	Treści nauczania – wymagania szczegółowe z podstawy programowej zakres podstawowy	Proponowana liczba godzin lekcyjnych
23. Integracja europejska	LII. Dekolonizacja, integracja i nowe konflikty. Uczeń: 4) charakteryzuje genezę i etapy integracji europejskiej. LIV. Świat na przełomie tysiącleci. Uczeń: 4) charakteryzuje kontynuację procesu integracji w Europie i przedstawia główne etapy rozwoju Unii Europejskiej.	1
24. Przemiany społeczne i kulturowe w 2. połowie XX w.	LIII. Przemiany cywilizacyjne na świecie. Uczeń: 1) charakteryzuje i wyjaśnia znaczenie najważniejszych przemian naukowo-technicznych na świecie po II wojnie światowej; 2) analizuje najważniejsze przemiany kulturowe i społeczne po II wojnie światowej; 3) charakteryzuje zjawisko „rewolucji obyczajowej” i ruchów młodzieżowych, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń 1968 roku; 4) opisuje rozwój nowych środków komunikacji społecznej i ocenia ich znaczenie.	1
Powtórzenie		1
V. POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA		
25. Postalinowska odwilż	LVI. Stalinizm w Polsce i jego erozja. Uczeń: 3) wyjaśnia przyczyny i następstwa poznańskiego czerwca oraz znaczenie wydarzeń październikowych 1956 roku;	1
26. Polska w czasach Władysława Gomułki	LVII. Polska w latach 1957–1981. Uczeń: 1) charakteryzuje system władzy w latach 60. i 70. w PRL i stopień uzależnienia od ZSRS; opisuje proces industrializacji i funkcjonowanie gospodarki planowej; 2) wyjaśnia genezę i następstwa kryzysów społecznych w latach 1968 [...]; 3) wyjaśnia społeczno-polityczną rolę Kościoła katolickiego.	1
27. PRL w okresie rządów Gierka	LVII. Polska w latach 1957–1981. Uczeń: 1) charakteryzuje system władzy w latach 60. i 70. w PRL i stopień uzależnienia od ZSRS; opisuje proces industrializacji i funkcjonowanie gospodarki planowej; 2) wyjaśnia genezę i następstwa kryzysów społecznych w latach [...] 1970 [...].	1
28. Opozycja polityczna w latach 1976–1980	LVII. Polska w latach 1957–1981. Uczeń: 4) charakteryzuje i ocenia działalność opozycji politycznej w latach 1976–1980; 5) ocenia rolę papieża Jana Pawła II i jego wpływ na przemiany w Polsce i krajach sąsiednich; 7) charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność” i ocenia jego wpływ na przemiany społeczno-polityczne w Polsce i w Europie.	1

Temat	Treści nauczania – wymagania szczegółowe z podstawy programowej zakres podstawowy	Proponowana liczba godzin lekcyjnych
29. Czas stanu wojennego	LVIII. Dekada 1981–1989. Uczeń: 1) wyjaśnia przyczyny wprowadzenia stanu wojennego, opisuje jego specyfikę oraz społeczne, gospodarcze i polityczne skutki; 2) charakteryzuje postawy Polaków wobec stanu wojennego, przedstawia formy oporu społecznego oraz ocenia rolę ks. Jerzego Popiełuszki i okoliczności jego śmierci.	1
Powtórzenie		1
VI. POLSKA I ŚWIAT NA PRZEŁOMIE XX I XXI W.		
30. Kryzys w ZSRS	LII. Dekolonizacja, integracja i nowe konflikty. Uczeń: 2) wyjaśnia przyczyny i przedstawia skutki konfliktów zimnowojennych, w tym [...] wojny w Afganistanie. LIV. Świat na przełomie tysiącleci. Uczeń: 1) charakteryzuje proces rozpadu ZSRS[...].	1
31. Upadek PRL	LVIII. Dekada 1981–1989. Uczeń: 3) wyjaśnia przyczyny zawarcia porozumienia okrągłego stołu opisuje i ocenia jego skutki; LIX. Narodziny III Rzeczypospolitej i jej miejsce w świecie na przełomie XX i XXI wieku. Uczeń: 2) opisuje kluczowe przemiany ustrojowe w latach 1989–1997, wyjaśnia ich międzynarodowe uwarunkowania.	1
32. Jesień Narodów i rozpad ZSRS	LIV. Świat na przełomie tysiącleci. Uczeń: 1) charakteryzuje proces rozpadu ZSRS i określa jego następstwa; 2) charakteryzuje przemiany społeczno-polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1989–1991; 3) opisuje konflikty na terenie byłej Jugosławii oraz wojny czeczeńskie. LIX. Narodziny III Rzeczypospolitej i jej miejsce w świecie na przełomie XX i XXI wieku. Uczeń: 1) przedstawia proces rozpadu Układu Warszawskiego [...].	1
33. III Rzeczpospolita	LIX. Narodziny III Rzeczypospolitej i jej miejsce w świecie na przełomie XX i XXI wieku. Uczeń: 2) opisuje kluczowe przemiany ustrojowe w latach 1989–1997, wyjaśnia ich międzynarodowe uwarunkowania; 3) wyjaśnia kontrowersje wokół problemu dekomunizacji i lustracji; 4) ocenia proces transformacji ustrojowej i gospodarczej.	1
34. Polska w integrującym się świecie	LIX. Narodziny III Rzeczypospolitej i jej miejsce w świecie na przełomie XX i XXI wieku. Uczeń: 1) przedstawia proces rozpadu Układu Warszawskiego i odzyskiwania suwerenności przez Polskę; 5) charakteryzuje i ocenia polską politykę zagraniczną (w tym przystąpienie Polski do NATO i do Unii Europejskiej).	1
Powtórzenie		1